LA PROJECCIÓ EXTERIOR DE LA LLENGUA CATALANA

Maria Àngels Prats Mora

El català, llengua romànica que compta amb més de mil anys d'història, és un element d'identitat que comparteixen Andorra, Catalunya, les Illes Balears, el País Valencià, la Franja de Ponent, la Catalunya sota administració francesa i la ciutat sarda de l'Alguer. A més, representa una aportació molt preuada a la cultura mediterrània, europea i universal.

La política de suport a la llengua catalana i a la seva cultura a l'exterior és clau per a la seva vitalitat i prestigi, ja que contribueix a concedir-li més reconeixement internacional. Els resultats d'aquesta política s'han fet especialment evidents durant els últims anys amb la presència de la cultura catalana com a convidada d'honor en les dues principals fires del llibre del món: Guadalajara l'any 2004 i Frankfurt el proper any 2007.

L'organisme impulsor d'aquestes activitats és l'Institut Ramon Llull, el principal objectiu del qual és la projecció exterior de la llengua i la cultura catalanes en totes les seves modalitats i mitjans d'expressió. Els seus programes d'actuació es coordinen des de tres àrees: l'Àrea de la Llengua, l'Àrea de la Creació i l'Àrea d'Humanitats i Ciència.

L'Institut Ramon Llull promou la presència, l'estudi i l'aprenentatge de la llengua catalana i la seva realitat en universitats i en d'altres centres de tot el món. Així mateix, facilita els recursos lingüístics i didàctics necessaris per a l'estudi de la llengua catalana, impulsa la formació del professorat especialitzat en l'ensenyament del català com a segona llengua i convoca i administra les proves per a l'obtenció dels certificats de coneixements de llengua catalana fora del domini lingüístic. Igualment, és un objectiu de l'Àrea de la Llengua fomentar les accions específiques que difonguin la llengua i la cultura catalanes tant entre el públic en general com a les institucions públiques, especialment en l'àmbit internacional.

Ensenyament del català en l'àmbit universitari

L'Àrea de Llengua ofereix subvencions anuals a les universitats i als centres d'estudis superiors de tot el món que formin part de la Xarxa de lectorats. Actualment, aquesta xarxa inclou un centenar d'universitats de 28 països dels cinc continents, amb més de 5.000 alumnes, i s'ha anat incrementant al llarg dels anys (vegeu gràfic 1, a la pàgina següent). Concretament el curs 2005-2006 s'han iniciat classes de llengua i cultura catalanes a les universitats de Chicago, Trieste, Pisa i Belgrad. La major part dels lectorats es concentra al continent europeu, tal com es pot observar en el gràfic 2, també a la pàgina següent. A part dels lectorats, l'activitat en l'àmbit universitari es concreta amb l'ajuda a càtedres i centres d'estudi que prioritzen la investigació en temàtica catalana. El curs acadèmic 2005-2006 s'han obert 4 nous centres d'estudis: a la Universitat Queen Mary de Londres, a la de Chicago, a la de Frankfurt i a la de Guadalajara, que se sumen al centre existent a la Sorbona de París.

Gràfic 1. Evolució del nombre de lectorats

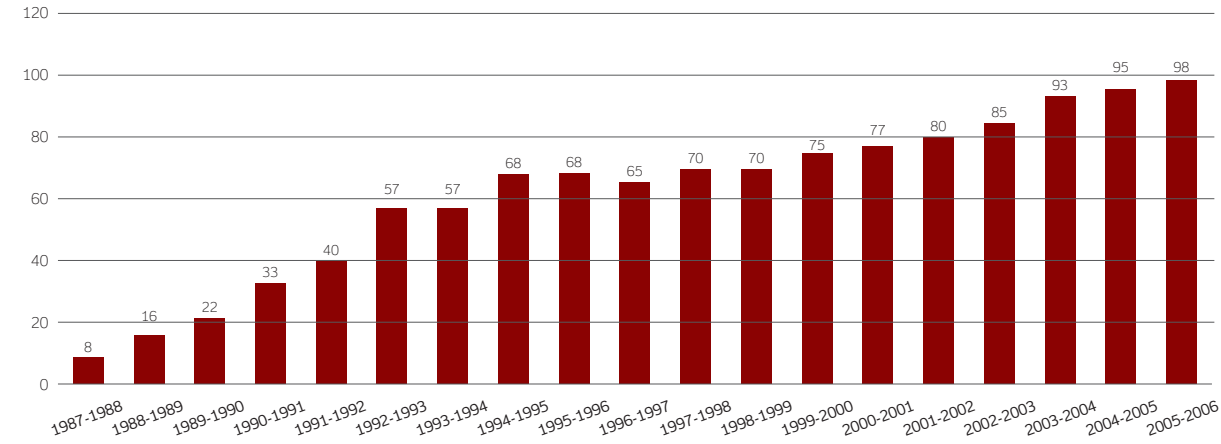

Ensenyament del català en l'àmbit no universitari

L'Institut Ramon Llull, mitjançant una convocatòria anual, concedeix subvencions a les comunitats catalanes de l'exterior destinades a l'organització de cursos de català dirigits a la població en general. Paral·lelament, d'altres centres amb activitat docent es beneficien del suport de l'Institut Ramon Llull, entre els quals alguns de la xarxa de l'Instituto Cervantes. Concretament, aquest curs acadèmic 2005-2006 14 centres de l'Instituto Cervantes, als quals assisteixen prop d'un centenar d'alumnes, ofereixen docència de llengua catalana gràcies a la col·laboració de l'Institut Ramon Llull.

Cursos i beques

L'Àrea de Llengua ofereix formació lingüística i didàctica, tant presencial com virtual, al professorat que imparteix docència de català com a segona llengua. Concretament, organitza cursos, seminaris i jornades sobre les últimes tendències metodològiques, les estratègies i els recursos per a l'aprenentatge i l'ensenyament de la llengua catalana.

Així mateix, ofereix beques per a estudiants de fora del domini lingüístic que desitgen assistir a cursos de formació de llengua catalana, especialment de nivell bàsic, elemental i intermedi, que es realitzen dins dels territoris de parla catalana, com ara el Campus Universitari de la Llengua Catalana i les Jornades Internacionals de Llengua i Cultura Catalanes. Les inscripcions tant al campus com a les jornades han anat augmentant al llarg de les últimes tres edicions, com es veu al gràfic 3, a la pàgina següent.

Gràfic 2
Localització geogràfica dels lectorats de català (2005-2006)

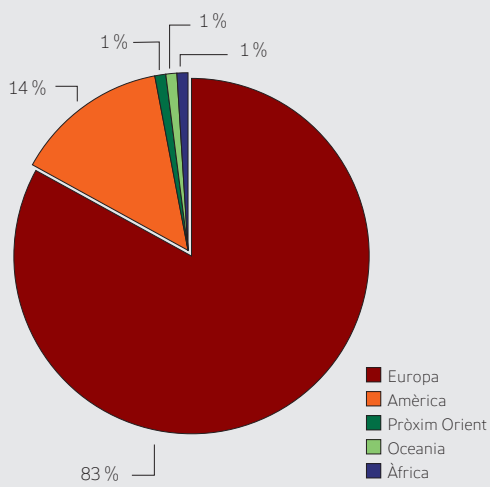

Gràfic 3. Estudiants inscrits al Campus i a les Jornades

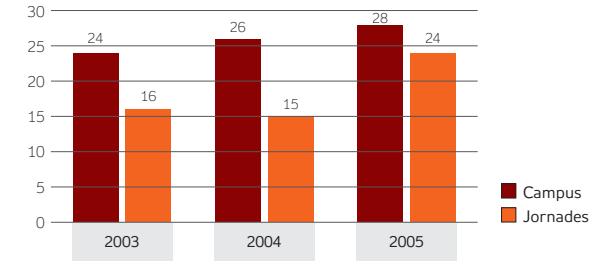

Certificació i avaluació

Des de 2003, l'Institut Ramon Llull regula i expedeix els certificats de coneixements de llengua catalana fora del domini lingüístic. Amb aquesta finalitat, elabora, convoca, administra i avalua les proves per a obtenir-los. Com es pot observar en la taula següent, tant el nombre d'inscrits en les proves com el de localitats i països en els quals s'han convocat han anat augmentant considerablement.

Taula 1
Prova de coneixement de la llengua catalana

	Inscrits	Localitats	Països
2003	565	39	16
2004	700	47	17
2005	959	61	20

Accions de difusió de la llengua

L'IRL participa en les principals fires i exposicions d'àmbit europeu relacionades amb les llengües i el seu aprenentatge. La participació en aquestes fires permet oferir informació completa sobre les possibilitats d'aprenentatge i perfeccionament de la llengua i, alhora, donar a conèixer la situació del català fora del domini lingüístic. L'any 2005 ha participat en la 23a edició d'Expolangues a París (9-12 de febrer), en la 23a edició d'Expolingua Madrid (8-10 d'abril) i en la 18a edició d'Expolingua Berlín, en aquest cas compartint un estand amb l'Instituto Cervantes, el Govern Basc, FEDELE i Turespaña.

El director de l'Instituto Cervantes, la consellera de Cultura de la Generalitat de Catalunya i l'aleshores director de l'Institut Ramon Llull, el setembre de 2004 a Barcelona, firmen un conveni de col·laboració en què ambdós instituts promouran la cultura catalana a l'estranger mitjançant la xarxa de centres de l'Instituto Cervantes.

Suport a les associacions de catalanística

L'any 2005 la catalanística ha fet un pas endavant amb la signatura d'un protocol d'intencions de constitució de la Federació Internacional d'Associacions de Catalanística l'any 2006 per part de les diferents associacions de catalanística (Anglo-Catalan Society, Association Française des Catalanistes, Deutschen Katalanistenverbands e.V., Associazione Italiana di Studi Catalani, North-American Catalan Society i Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes). La creació de la federació, prevista per al 2006, contribuirà sens dubte a fomentar la catalanística a tot el món, i molt especialment a Europa i a Amèrica. ■

Maria Àngels Prats Mora és directora de l'Àrea de Llengua de l'Institut Ramon Llull.

LA PROYECCIÓN EXTERIOR DEL CATALÁN

El catalán, lengua románica que cuenta con más de mil años de historia, es un elemento de identidad que comparten Andorra, Cataluña, las Islas Baleares, la Comunidad Valenciana, la Franja de Poniente, la Cataluña bajo administración francesa y la ciudad sarda de l'Alguer. Además, representa una aportación muy preciada a la cultura mediterránea, europea y universal.

La política de apoyo a la lengua catalana y a su cultura en el exterior es clave para su vitalidad y prestigio, puesto que contribuye a concederle un mayor reconocimiento internacional. Los resultados de esta política se han hecho especialmente evidentes en los últimos años con la presencia de la cultura catalana como invitada de honor en las dos principales ferias del libro del mundo: Guadalajara en el año 2004 y Frankfurt en el próximo año 2007. El organismo impulsor de estas actividades es el Institut Ramon Llull, consorcio integrado por la Generalitat de Catalunya y el Institut d'Estudis Catalans, cuyo objetivo principal es la proyección exterior de la lengua y la cultura catalanas en todas sus modalidades y medios de expresión. Sus programas de actuación se coordinan desde tres áreas: el Área de Lengua, el Área de Creación y el Área de Humanidades y Ciencia.

El Institut Ramon LLull promueve la presencia, el estudio y el aprendizaje de la lengua catalana y su realidad en universidades y otros centros de todo el mundo. Asimismo, facilita los recursos lingüísticos y didácticos necesarios para el estudio de la lengua catalana, impulsa la formación del profesorado especializado en la enseñanza del catalán como segunda lengua y convoca y administra las pruebas para la obtención de los certificados de conocimientos de lengua catalana fuera del dominio lingüístico. Igualmente, es un objetivo del Área de Lengua fomentar las acciones específicas que difundan la lengua y la cultura catalanas tanto entre el público en general como en las instituciones públicas, especialmente en el ámbito internacional.

Enseñanza del catalán en el ámbito universitario

El Área de Lengua del Institut Ramon Llull ofrece subvenciones anuales a las universidades y centros de estudios superiores de todo el mundo que formen parte de la red de lectorados. Actualmente, esta red incluye un centenar de universidades de 28 países de los cinco continentes, con más de 5.000 alumnos, y se ha ido incrementando a lo largo de los años (gráfico 1, en la página siguiente). Concretamente, en el curso 2005-2006 se han iniciado clases de lengua y cultura catalanas en las universidades de Chicago, Trieste, Pisa y Belgrado.

La mayor parte de los lectorados se concentran en el continente europeo, como se puede observar en el gráfico 2, también en la página siguiente.

Aparte de los lectorados, la actividad en el ámbito universitario se concreta en la ayuda a cátedras y centros de estudio que dan prioridad a la investigación en temática catalana. En el curso académico 2005-2006 se han abierto 4 nuevos centros de estudios: en la Universidad Queen Mary de Londres, en la de Chicago, en la de Frankfurt y en la de Guadalajara, que se suman al centro existente en la Sorbona de París.

Enseñanza del catalán en el ámbito no universitario

El Institut Ramon LLull, mediante una convocatoria anual, concede subvenciones a las comunidades catalanas del exterior destinadas a la organización de cursos de catalán dirigidos a la población en general. Paralelamente, otros centros con actividad docente se benefician del apoyo del Institut Ramon Llull, entre los cuales se encuentran algunos centros del Instituto Cervantes. Concretamente este curso académico 2005-2006 14 centros del Cervantes ofrecen cursos de lengua catalana gracias a la colaboración del IRL, a los que asisten cerca de un centenar de alumnos.

Cursos y becas

El Área de Lengua ofrece formación lingüística y didáctica, tanto presencial como virtual, al profesorado que imparte cursos de catalán como segunda lengua. En concreto, organiza cursos, seminarios y jornadas sobre las últimas tendencias metodológicas, las estrategias y los recursos para el aprendizaje y la enseñanza de la lengua catalana.

Gráfico 1. Evolución del número de lectorados

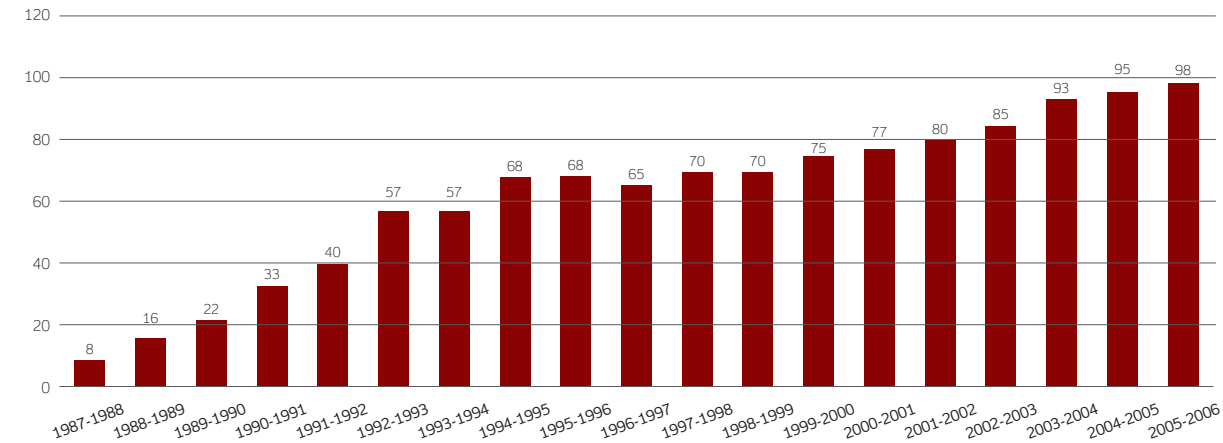

Asimismo, ofrece becas para estudiantes de fuera del dominio lingüístico que desean asistir a cursos de formación de lengua catalana, en especial de nivel básico, elemental e intermedio, que se realizan dentro de los territorios de habla catalana, como el Campus Universitario de la Lengua Catalana y las Jornadas Internacionales de Lengua y Cultura Catalanas. Las inscripciones tanto en el campus como en las jornadas han ido aumentando a lo largo de las últimas tres ediciones, como puede observarse en el gráfico 3, en la página siguiente.

Certificación y evaluación

Desde 2003, el Institut Ramon Llull regula y expide los certificados de conocimientos de lengua catalana fuera del dominio lingüístico. Con esta finalidad, elabora, convoca, administra y evalúa las pruebas para obtenerlos. Como se puede observar en la tabla 1, al final del artículo, tanto el número de inscritos en las pruebas como el número de localidades y países donde se han convocado han ido aumentando considerablemente.

Acciones de difusión de la lengua

El IRL participa en las principales ferias y exposiciones de ámbito europeo relacionadas con las lenguas y su aprendizaje. La participación en estas ferias permite ofrecer información completa sobre las posibilidades de aprendizaje y perfeccionamiento de la lengua y, a su vez, dar a conocer la situación del catalán fuera del dominio lingüístico. En 2005 ha participado en la 23.ª edición de Expolangues en París (9-12 de febrero), en la 23.ª edición de Expolingua Madrid (8-10 de abril) y en la 18.ª

Gráfico 2
Localización geográfica de los lectorados de catalán (2005-2006)

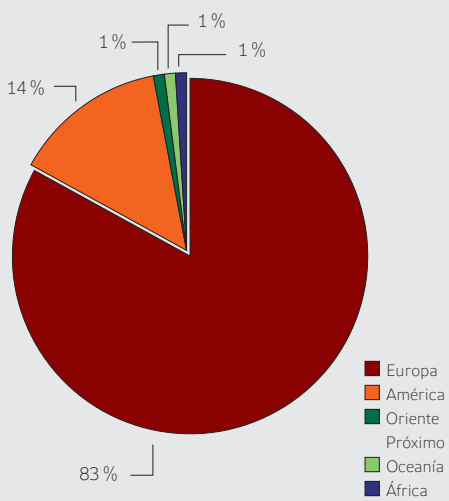

Gráfico 3. Estudiantes inscritos en el Campus y en las Jornadas

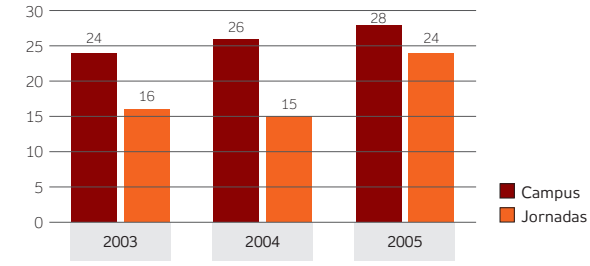

edición de Expolingua Berlín, en este caso compartiendo un *stand* con el Instituto Cervantes, el Gobierno Vasco, FEDELE y Turespaña.

Apoyo a las asociaciones de catalanística

Durante el año 2005 la catalanística dio un paso adelante con la firma de un protocolo de intenciones para la constitución en el año 2006 de la Federación Internacional de Asociaciones de Catalanística por parte de las diferentes asociaciones de catalanística (Anglo-Catalan Society, Association Française des Catalanistes, Deutschen Katalanistenverbands e.V., Associazione Italiana di Studi Catalani, North-American Catalan Society y Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes). La creación de la federación, prevista para 2006, contribuirá sin duda a fomentar la catalanística en todo el mundo, y muy especialmente en Europa y América. ■

Tabla 1
Pruebas de conocimiento de la lengua catalana

	Inscritos	Localidades	Países
2003	565	39	16
2004	700	47	17
2005	959	61	20

Maria Àngels Prats Mora es directora del Área de Lengua del Institut Ramon Llull.